

føroyskar bókmentir.

»Tað er tvætt,« sigur Carl Johan Jensen.

Mentunnarligt tómrúm
Føroyskar bókur eru vorðnar til í einum mentunnarligum tómrúmi, heldur Carl Johan Jensen.

Tey fólkini, sum vit í dreyminum hittu á fyrsta og øðrum palli, áttu at verið undangongufólk. Tey skuldi verið mentunnarlaga oddaliðið. Men tey tey hava skapt ein heim, sum útihsir øllum veruligum kjaki.

Tey skapa bókmentir í einum andaligum tómrúmi. Bókmentir, sum als eingi verulig, mentunnarlig krøv verða sett til.

Handverkið er rætt og slætt ov vánaligt. Málið skinklar, uppbyggingin er sum Harraguð veit, og persónslýsingarnar vísa bara hamar.

Og hetta lága stöð, føroyskar bókmentir eru á samanbordi við til dømis norskar og íslenskar bókur, er alment.

Tað hevur verið funnist at, at Carl Johan Jensen í Degi og viku tók kvinnubókmentir fram sum eitt dømi um vánaliga skrivning.

»Og tað er rætt, at so er,« sigur hann. »Men føroyskir menn skriva so sanniliga eisini vánaligt.«

Serliga prosa

Carl Johan Jensen, sigur at tað kemur tó fyr, at okkurt er, sum óskammað kann fara út í heimin.

Men tað er fyr tað mesta bara yrkingar.

Føroysk prosa er rættiliga illa farin seinna árin. Tað tykist, sum teir nýggju prosahøvundarnir ikki leggja nóg stóran dent á frásagnarpartin.

Vit hava átt góðar frásøgumenn. Eitt nú Heðin Brú og Martin Joensen. Men tað tykist, sigur Carls Johan Jensen, sum stöðilíkasum er omandottit í seinastuni.

Nógv av teimum, sum skriva prosa í dag, duga heilt einfalt ikki at byggja eina søgu upp. Tey drepa tekstin við einum fábroyttum og einstáttaðum frásagnarhátti.

Og umráðandi er, at fólk, sum skriva, fyrst duga at lesa eina bók. At tey, eins og Christian Matras mælti Regini Dahl til, fara heim og lesa og lúra teimum stóru kynstrið av, áðrenn tey fara undir at skriva sjálvi.

»Tað er eyðsýnt,« heldur Carl Johan Jensen, »at tey, sum nú skriva føroyskar bókur, hava ikki lisið aðrar rithøvundar atfinningar-samt.«

Einki mark

Bæði tey sum lesa og skriva føroyskar bókur, nýðast í huganum at seta eitt mark fyr, hvat verður roknað sum góðar bókmentir.

Myndlistin hevur klárað tað, so hví ikki bókmentirnar eisini.

Summi fólk tykja stál, at alt bara skal vera javngott, sum givið verður út, og so sláa tey seg til tols við tað.

»Tað fæst einki kvalifiserad mótsæl, um onkur atlar sær undir eitt mentunnarkjak í Føroyum,« vísir Carl Johan Jensen á.

Men tað er alt ov vánaligt at hugsa so, sigur Carl Johan Jensen. Vit eiga altíð - undir øllum umstøðum - at gan- a eftir tí besta. Og bara tí besta. Og tað besta fáa vit ikki við ongantíð at stilla okkum sjálvum krøv. Høg krøv. Tað ber ikki til, at alt nú knappliga skal eita list.

Verða ikki krøv sett til tað, vit lata frá okkum, verður sumt, sum kemur út, tann bera skrapa.

Fyrr enn fólk hava lært seg at lesa, fáa vit einki kvalifiserad kjak um føroyska mentan. Men ólukkan er, at tann, sum ætlar sær eitt veruligt kjak um føroyskar bókmentir, fær einki kvalifiserad mótsæl.

»Tað er í finasta lagi at ummæla síni vinfólk. Men gerið tað so for ólukkan ordiligt,« sigur Carl Johan Jensen. »Tað má vera skil í rósinum.«

Hann heitir á ummælar-

arnar at gera sum Christian Matras og Rikard Long.

»Sigidi teimum, sum skriva, hvussu tey áttu at gjørt. Hjálpið teimum.«

Manglandi virðing

At vit koma okkum at senda so vánaligar bókmentir út, sum vit gera, hevur ta fylgja, at onnur ikki taka okkum fyr fult.

Ikki tí. Vit hava evnini í Føroyum til at skriva um hvat tað skal vera. Vit hava

fleiri enn 40.000 fólk og harvið fleiri enn 40.000 søgur í hesum landinum.

»Men tá eivalitir hæv-

undar oyðilegja søgurnar, tí teir ikki seta sær sjálvum krøv, hjálpið einki,« heldur Carl Johan Jensen.

Tað sama er galdandi fyr tey, sum velja føroyskar bókmentir út at umboða okkum í til dømis hinum Norðarlondunum.

Og vit eiga at minnst til, at slíkt, sum valt verður út at umboða føroyskar bókmentir alment uttanlands, verður av teimum, sum siggja tað, hildið at vera tað frægasta, vit eiga. Tað kann gerast vandamikið, um almennar kanalar fara at senda verk hjá persónligum vinfólkum at umboða okkum uttanlands heldur enn tey, sum veruliga nytta nakað.

Og tí minkar altjóða virðingin fyr okkum.

Carl Johan Jensen nevnr sum dømi ummælið av norðurlenskum søgusavni, sum stóð at lesa í norska blaðnum Aftenposten.

Ein av kendastu, norsku ummælarunum hevði lisið bókin og ummælti nágreiniliga næstan alt, sum var í.

Næstan alt. Tí tá hann kom til føroyska partin, skrivaði hann, at tað mundi helst eisini vera gott, tí tað plagdi tað at vera.

»Eitt tekin um, at hann helt tað ikki vera vert at lesa, men nevndi tað av vanligum fólkaskikki. Ein yvirberandi vælvild. Og tað kemst av, at vit duga ikki sjálvi at meta um, hvat er gott, og hvat er minni gott,« sigur Carl Johan Jensen.

Vit hava OPIÐ

hóskvöld:
frá kl. 17.00–24.00
fríggj kvöld:
frá kl. 17.00–03.30
leygarkvöld:
frá kl. 17.00–03.30
sunnukvöld:
frá kl. 17.00–24.00

Casablanca
Night Club

Tórsgötu 11 • 100 Tórshavn
Tlf. 19696

Knívahvessari

Heimsins kvikasti knívahvessari. At brúka bæði innan- og uttan-dura, t.d. tá ið tú fæst við fisk, umborð á báttinum, í kokinum, í havanum o.m.a.

RUSTFRITT STÁL!
LIVLANGT GARANTH

Eftir uml. 10 sekundum kanst tú hvesa øll slog av knívum. Eisini knívar við sag ber til at hvesa. Lætt, skjótt og einfalt.

Ring, send fax ella bilegg her:
stk. knívahvessarar á 94,-

Navn:

Búst:

Bygd/býur:

Heil- og smásala:

Pf. Herman Winther

240 Skopun • Tlf. 61620 • Fax 61158

Krøvini til føroyskar bókur eru nógvi linari, enn tey eru til bókur, sum gívnar verða út aðrastaðni.